

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Program pentru Școala de Duminecă

Potrivit făgăduinței Noastre din Nr. 39 a. c. cu începerea anului 1943 vom da în această foaie programul pentru fiecare Duminecă la Școala de Duminecă.

Programul acesta se va compune din: *rugăciuni*, *cântări* bisericesti și *lecturi* potrivite din Sf. Scriptură (atât din V. cât și din N. Testament).

Precum am mai spus, prin Școala de Duminecă urmărim să facem mai activă participarea credincioșilor la Sf. Liturghie. Când toți credincioșii vor ști cânta cântările bisericesti, când vor cunoaște cât mai multe din rugăciunile pline de duh, pe care le avem în Biserica noastră, și când vor gusta cât mai mult din farmecul învățătorei noastre de credință și al poveștelor morale, — atunci nădăjduim că slujba din biserică va avea mai mare efect.

Ținem de pe acum să invităm pe P. C. Preoți să se provadă fiecare cu cărțile următoare: a). Răspunsurile liturgice (unison), b). Parastasul și Prohodul, și c). 70 cântări religioase, puse pe note, recent, de Dl Trifon Lugoianu, — precum și cu Sfânta Scriptură (V. și N. T.), ediția Sf. Sinod. — Pentru instruirea cântărilor, — întrucât singuri n'ar fi muzicali, — să recurgă la serviciul cantorului sau altei persoane pricepute. Dorim ca toate cântările bisericesti să fie instruite după note și executate cu precisiune.

Rugăciunile dela începutul întrunirii, precum și cele de încheiere, vor fi potrivite cu perioada sărbătorilor din anul bisericesc.

La *cântări* se vor învăța: Răspunsurile liturgice, troparele praznicelor, priceșne, cântările funebre etc.

Lecturile din Sfânta Scriptură se compun, în partea I. a programului din: cetirea

Evangeliei și Apostolului Duminecii, iar în partea II. a programului din: o întâmplare cu tâlc din V. T. și unele povești morale din cărțile deuterocanonice.

În program va fi un loc unde se vor putea intercala și: poezii religioase, vre-o piesă religioasă, sau alte lecturi folositoare pentru suflet.

Prea Cucernicii Preoți sunt rugați a lămuri de pe acum pe credincioși despre acest program sistematic, și totodată le vor comunica următoarele:

• 1. Școala de Duminecă nu are de scop de a înlocui serviciul religios din biserică. Harul lui Dumnezeu cel mântuitor se poate primi numai în sfintele taine și la serviciile divine din biserică. Școala de Duminecă poate să adauge ceva la luminarea minții și povățuirea vieții creștine, însă nu poate împărtăși harul dumnezeesc, fără care nu ne putem mântui.

Nimeni să nu lipsească deci Duminecă dela Sf. Liturghie, sub pretext că ar putea câștiga la Școala de Duminecă ceea ce a pierdut înainte de amiazi.

2. Credincioșii să știe că cetirile din Vechiul Testament nu au aceeași valoare ca și învățăturile din Noul Testament, fiindcă V. T. este numai umbra legii creștine. Întâmplările ce se vor ceti din V. T. au numai rostul de a îndrepta ochii sufletului spre Mântuitorul nostru Iisus Hristos, fiindcă: Adam, Avraam, Moise, Iacob, Isaac, Iosif, Iosua etc. nu sunt decât tipuri (preînchipuiri) ale Mântuitorului.

Poveștele morale din V. T. sunt și ele folositoare pentru suflet, însă afară de cele 10 porunci din V. T., creștinul să nu-și întemeieze credința și viața sa decât pe cele scrise în N. T., pentru că legea mozaică și-a

pierdut valoarea după venirea lui Iisus Hristos (Gal. 3, 24; Evrei 8, 13).

3. Credincioșii să nu cadă în ispita mândriei, de a căuta să tâlcuiască singuri ceea ce citesc în Sf. Scriptură, fiindcă azi satana tocmai cu Biblia în mână vânează sufletele slabe. Mântuitorul a dat numai clerului în Biserică dreptul de a învăța și a săvârși cele sfinte. (1. Cor. 12, 28—29).

† *Andrei.*

Despre intelectuali

Vorbind în numărul trecut al acestei reviste despre elite, am spus că le putem grupa în două categorii distincte. Am făcut această grupare în raport cu timpul, cu durata în timp a fiecărei categorii de elite și am spus că există valori vecinice: eroul, geniul și sfântul; — și valori efemere: intelectualii. Cu alte cuvinte am putea spune că elitele pot fi grupate în categorii majore și categorii minore. Eroul, geniul și sfântul sunt categorii majore, iar intelectualii formează o categorie minoră. Aceasta ar fi sistematizarea făcută în raport cu durata în timp. În raport cu funcțiunea sau mai bine zis, misiunea fiecărei categorii, vom avea de a face cu elite creatoare de valori și elite mănuitoare și răspânditoare de valori. Eroul, geniul și sfântul crează valorile, iar intelectualii le mănuesc și le difuzează în același timp. Acesta ar fi deci marele rol al intelectualilor.

În ultimul timp s'a făcut însă o confuzie regretabilă, nu atât în privința misiunii intelectualului, ci mai ales în ce privește concepția despre intelectual. S'a ajuns până acolo încât au fost socotiți intelectuali toți aceia care au avut cât de puțină știință de carte. Astfel un om cu patru cinci clase pe liceu se consideră intelectual. Ba s'a mers și mai departe. S'a mers până acolo încât îmbrăcămintea să fie un criteriu după care să distingă pe intelectuali dintre ceilalți. În chipul acesta toți semidoctii și neisprăviții au fost socotiți intelectuali, periclitând prin aceasta existența unei clase care totdeauna a avut rolurile cele mai importante în viața popoarelor. Datorită acestor confuzii, am ajuns astăzi să nu mai putem distinge un intelectual veritabil de un pseudointelectual.

Am spus că intelectualii fac parte dintre elitele unui popor, iar elitele presupun superioritate față de omul mijlociu, față de omul de rând. Acum în ce constă această superioritate? Superioritatea elitelor constă în plusul de viață și plusul de virtute pe care ele îl aduc

în lume. Eroul, geniul și sfântul se caracterizează prin plusul de viață, iar intelectualul prin plusul de virtute.

Ca să fie socotit însă cineva intelectual, nu-i deajuns să fie un om virtuos, nu-i deajuns să aibă o singură virtute, ci nu complex de virtuți. Un violonist ori cât ar fi de virtuos în arta sa, dacă are numai această singură virtute, nu poate fi considerat un intelectual. Tot așa nu vom putea socoti ca intelectual pe un profesor sau medic care prezintă superioritate numai în profesiunea sa și este cu totul inferior în celelalte domenii de activitate.

Eu cred că un om dacă vrea să fie socotit drept intelectual, trebuie să se ridice deasupra nivelului comun, având un plus de virtuți în cele trei direcții de activitate omenească: socială, spirituală și morală.

E nevoie de acest spor de virtuți, pentru că intelectualul este factorul comun al celor trei mari creatori de valori. El este prisma în care se unesc fasciculele de lumină pornite din cele trei puncte de foc. Într'un intelectual veritabil se întâlnește sfântul cu geniul și cu eroul. El găsește înțelegere pentru toți și știe să mănuiască valorile create de ori care dintre aceștia. Prezența intelectualului în istorie e tot așa de importantă ca și a eroului, sau ca și a geniului și a sfântului. El domină istoria prin voința și virtute, ceilalți o domină prin putință, prin plusul de viață și prin intensitatea acestei vieți.

Așa privind problema, ni se va părea că intelectualul este mai mult de cât celelalte elite. Că el reprezintă o putere mai mare tocmai prin diversitatea sa, prin faptul că este o sumă a celor trei capi de coloană care pășesc și vor pași totdeauna în fruntea tuturor fapturile omenești. Și totuși confuzia aceasta nu trebuie să o facem. Și nu o putem face datorită faptului că ni se spun în față mărimii cu totul diferite.

E adevărat că intelectualii socotiți ca sumă (în mic desigur) a celor trei mari creatori de valori, au un conținut mai bogat. Dar sporul acesta, bogăția aceasta reprezintă o mărime numai pe plan orizontal. La intelectuali e mare aria de activitate; ei sunt o mărime în ce privește suprafața și conținutul.

Categoriile majore ale elitelor au însă pe lângă cele două dimensiuni caracteristice suprafeței (lungime, lățime) și o a treia, care este înălțimea, aceasta fiind mai ales caracteristica lor. Elitele majore se mișcă pe două planuri, pe plan orizontal și *vertical*, până când intelectualii se mișcă numai în planul orizontal. Nu înseamnă însă că intelectualii nu vor

putea să-și însușească și a treia dimensiune. Doar am spus că o notă caracteristică a lor este voința, ori datorită acestei voințe, ei vor putea urca. Înălțimea însă nu este o însușire proprie a lor și nici nu pot urca de cât pe drumurile deschise și bătătorite de alții. Ceilalți (eroul, geniul, sfântul), dimpotrivă, urcă pe drumuri proprii, neservindu-se de căile pe care au mers alții înaintea lor. Urcușul lor nu se datorește voinței, pentru că înălțimea este o calitate care le aparține cu desăvârșire, este însăși condiția „sine qua nou”. Pe lângă înălțime, elitele majore au caracteristic și o mare intensitate în ce privește viața. Poate tocmai din această intensitate se vede sporul de viață. Intelectuali însă niciodată nu vor putea realiza această intensitate. Dacă ar realiza-o, atunci ar putea să aibă și ei înălțime proprie și să depășească limitele și drumurile create de alții, devenind din mânuitori de valori, creatori de valori.

Lucian Emandi

„Cultura românească a tineretului“

Sub acest titlu a apărut în ziarul Universul un articol de fond, în care se făceau câteva observații foarte judicioase și potrivite în legătură cu rezultatele examenelor de bacalaureat din luna Septemvrie a. c.

„Sunt impresii și constatări care confirmă un adevăr ce se observă aproape la toate examenele de bacalaureat. E un adevăr care glăsuște în senzul că, în majoritatea cazurilor, răspunsurile mai puțin mulțumitoare ale candidaților sunt în chestiuni ce privesc literatura noastră și trecutul poporului nostru. În deajuns de documentați la alte obiecte, cei mai mulți candidați fac dovadă de o pregătire mai slabă tocmai în ceea ce pentru noi, românii, trebuie să fie mai presus și mai de preț decât orice alte materii de învățământ.

„Tot așa la probele scrise, se constată o grijă mai puținică, — pentru a nu spune o ignoranță — când e vorba de respectul regulilor așa de simple și de ușoare ale ortografiei, sau de întrebuintarea unei limbi române cât mai corecte cu putință.

„Au fost candidați, cari, la examenul de științe naturale, au știut să dea o descriere pe cât de amănunțită pe atât de exactă a „aparaturii bucal al racului“, arătând — spre satisfacția profesorului examinator — cum este alcătuită gura racului, câte fibre și tendoane intră în compune-

rea ei, cum funcționează, tot așa cum au răspuns foarte exact la întrebarea despre regimul alimentar al posesorului acestei guri atât de complicate...

„Dar când acelaș candidat se încurcă atunci când i se pun întrebări privitoare la fapte mari din trecutul poporului nostru, ba chiar din trecutul mai apropiat, credem că suntem îndreptățiți ca, la rândul nostru, să ne punem întrebarea: n'ar trebui oare ca tocmai acestui trecut să i se dea în anii de școală preferințe față de „aparatele bucale ale racilor sau ale altor vietuitoare?“...

Și articolul încheie cu apelul: „Dragostea de limba maternă, de istoria și literatura națională, adică de tot ce este românesc, este o virtute ce trebuie sădită cât mai adânc în mințile și sufletele tineretului nostru. Acest tineret va fi cu atât mai folositor țării și neamului, cu cât va fi mai bine pregătit în tot ce privește țara și neamul“.

Am citit acest articol pe de-a-tregul elevilor dela liceul E. Gh. Birta din Arad, îndemnându-le pe cele din cursul superior și îndeosebi pe cele din clasele VII și VIII să fie cu toată luarea aminte asupra acestor serioase învățăminte. Dar le-am mai spus că observațiile atât de potrivite au nevoie de completări tot atât de importante, din partea noastră a preoților.

Și anume, am atras atenția elevilor mele: să nu uite că noi românii ne-am născut popor creștin. După scrisul marelui Eminescu, *biserica a fost maica* cea bună a *neamului* nostru, carea s'a trudit nu numai cu plămădirea lui, ci l-a asistat și ajutat la toate actele mari și însemnate din viața lui. Așa că cine voiește să cunoască trecutul poporului nostru, trebuie neapărat să cunoască și trecutul, cel atât de strâns legat de el, de nedespărțit, al bisericii românești. Tot razimul, mângâierea și sprijinul moral pe care l-a dat ea fiilor ei în tot cursul lungului timp milenar de întunec și bejenie al năvălirii popoarelor barbare, tot ajutorul preoțesc, călugăresc și arhieresc pentru dezvoltarea culturii și artelor românești din a doua mie de ani, precum și binecuvântatul aport al vremilor din urmă: creiarea unității spirituale, care a adus și pe cea politică.

Tot biserica a fost apoi și în mare măsură mama creatoare și cultivatoare a limbii românești.

Toți elevii și elevele dela școalele secundare, cari se prezintă la bacalaureat, trebuie să aibă în mințile și sufletele lor, clară și bineconturată și această icoană preafrumoasă, despre rolul și însemnătatea bisericii române în tot trecutul poporului nostru. Pentru că numai din ea se va putea naște apoi toată dragostea față de ea a tuturor fiilor ei și din prezent și din viitor.

Iar dacă, „cunoașterea temeinică a culturii și literaturii române se impune pentru tineret ca

o datorie elementară și, în acelaș timp, ca o che-zășie de o bună formare sufletească" — articolul amintit, — nici cunoașterea și mai ales practicarea învățaturii și a credinței, mărturisită și propo-veduită de biserica noastră, nu poate rămâne mai pe jos.

Ce folos de toate cunoștințele și filosofiiile, dacă elevii și elevele pleacă dia liceu fără cunoașterea și priceperea rugăciunilor, pe care fiecare creștin trebuie să le rostască zilnic, mai ales în aceste timpuri grele!

Și ce folos de toate „aparatele bucale ale racilor“ dacă elevii și elevele noastre nu-și însușese, în timpul anilor de liceu, dragostea participării la sfintele liturghii din toate Duminecile și serbătorile de peste an; precum și necesitatea împărtășirii cu sfintele taine în tot cursul vieții lor!

Precum a spus și sf. Ciprian: *Nimenea nu poate avea pe Dumnezeu de Tată, dacă n'are biserica de mamă!*

La o mai pronunțată dragoste față de biserică, față de învățatura, credința și morala ei și mai ales pentru participarea regulată la rugăciunile și slujbele ei din Dumineci și serbători, îndeamnă stăruitor și o adresă a Domnului Mareșal Conducător al Statului, trimisă la toate școlile din țară prin Ministerul Culturii Naționale.

Ca educația școlară să dea rezultate bune, este imperios necesar să se revină la obiceiul bun, din vremea când aveam numai licee confesionale, ca întreg corpul profesoral, în frunte cu directorul, să însoțească în fiecare Duminecă și sărbătoare pe elevii proprii dela școală la biserică.

Exempla trahunt!!!

Pr. Nicolae Țandru
profesor.

Dușmănie și bine obștesc

„Oamenii“, scrie Goethe, „se aseamănă cu oalele cari plutesc pe valuri și se izbesc unele de altele“. Se pot izbi mult și bine căci tot nu scapă unele de altele: sunt pe acelaș val și purtate spre acelaș țărm. Ca să nu fie lovite unele de altele, ar trebui să fie mai strânse către olaltă, mai apropiate.

Izvorul vrăjmășiilor stă de cele mai multe ori în acțiune, așa după cum de pildă, accidentul cu automobilul stă în curse. „A săvârși, însemnează a-ți produce mulțumiri trecătoare și amărăciuni cari rămân“, zice Frevost-Paradol. Sunt apoi dușmăniile cari ies din firi mai mult sau mai puțin nesuferite. Față de aceștia poși să dovedești dacă ești sau nu om. Om e acela care îndură pe cel ce nu e.

Ura poate să se nască și în sufletele mari. Faptul acesta însă n'o scuză. Ura însemnează micime; stă la ceealaltă margine a locului unde stă Dumnezeu

care iubește și creiază. De aceea, sufletele așese se vindecă repede de ură. Pentru ele nu-i decât o întâmplare tristă.

Dușmănia nu-i decât ceva întâmplător. Ea nu poate opri ca să nu fie viața omenească un întins câmp de împreună lucrare. Impreună lucrare care nu atârnă de voința noastră ci de Providență. Cooperarea cea mai de căpetenie nu-i aceea pe care-o înfăptuește Dumnezeu, slujindu-se în acest scop de acțiunile și reacțiunile oamenilor.

Artist numai pentru sine, bun pentru el și pentru alții nu, așa ceva nu există. Cineva e bun pentru binele care e de obârșie universală și spre folosul tuturor.

Așa că, să știi creștine, ai parte din tot ce se cugetă și se face în jurul tău. N'ai vrea ca la rândul lor, să aibă și ființele cari te înconjoară o parte fericită în ceea ce cugeți și spui? N'ai vrea să mărești puterea vieții, să insufli tărie, bucurie și nădejde în jurul tău? N'ai vrea să strigi: „Curaj! Nu te lăsa!“ — și nu de pe mal sau dintr'o luntre tihnită ci chiar din mijlocul valurilor cu care și tu te lupți?

În chipul acesta te numești om în înțelesul cel mai înalt. Așa te vei putea numi înainte mergător al împărăției lui Hristos, care până cândva are să vie. În felul acesta vei fi un Avraam, un Isaac sau un Iacob al veacului pe care-l aștepți. P.

Rugăciunea

Orbul din Ierihon striga în urma Mântuitorului: Iisuse, miluește-mă!... (Lc. 18, 35—9). Cei zece leproși strigau: Iisuse, miluește-ne!... (Lc. 17, 12—13). Vameșul își bătea pieptul și se ruga cu căldură: Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului (Lc. 18, 13)... Alți și alți oameni, buni și răi, sfinți și păcătoși, se roagă lui Dumnezeu, rostind cu evlavie cuvintele: Doamne, miluește-mă...

Nu este om care să se poată lipsi de iubirea lui Dumnezeu și de ajutorul rugăciunii. Dacă am avea ochi de îngeri, am putea vedea pe umerii fiecărui om câte o cruce, mai mare sau mai mică; am vedea răni ascunse, dureri nemărturisite și doruri neîmplinite, muștrări de conștiință, asupriri, nedreptăți, nenorociri, care toate dor ca niște răni adânci și apasă ca niște cruci pe umerii muritorilor.

Din astfel de pricini, toți avem lipsă de iubirea ocrotitoare alui Dumnezeu și de ajutorul rugăciunii, cum avem lipsă de iubirea, mâna și ajutorul părinților. Oamenii fără Dumnezeu sunt tot așa de compătimit ca și orfanii, și cei ce nu se roagă, ca și bolnavii.

Rugăciunea este vorbirea sufletului cu Dumnezeu, strigătul omului după ajutorul harului, lupta

pentru dobândirea iertării, cererea pentru asigurarea mântuirii, cântecul mulțumirii și al măririi lui Dumnezeu.

Rugăciunea este o trebuință a sufletului, ca și lumina și hrana pentru viața trupului; e „strigăt de nădejde“ (Musset), „clipă petrecută în ceruri“ (Vincent), putere care „împrospătează nădejțile inimii“ (Goethe).

Oamenii s'au rugat totdeauna. S'au rugat la răspântii de drumuri, în vremuri de grea cumpănă, în clipe istorice de bucurie și mai ales de durere.

Întâlnim oamenii în genunchi, cu cenușă pe cap, cu fruntea în pulbere, cu mâinile încrucișate pe piept sau cu brațele ridicate spre cer, împlo-rând harul, mulțumind, cerșind, laudând sau blestemând.

Cum să ne rugăm noi, creștinii, ne-a învățat Mântuitorul, când a învățat pe ucenici *Tatăl nostru* (Mt. 6, 5-13; Lc. 11, 1-13) și când s'a rugat El, în templu, în case, în pustie, la Cina cea Taină (In 17) și cu sudori de sânge în grădina Ghetsimani (Lc. 22, 44) și pe cruce (Lc. 23, 34). Tot Iisus ne-a încredințat că *orice* cerem în numele Lui dela Tatăl, ne ascultă (Mt. 7, 7-11; Lc. 11, 1-13; In 14, 13-14; 15, 16; 16, 23-4; I In 3, 22-3), dacă rugăciunile le facem cu credință (Mt. 21, 22), cu inima curată (Evrei 10, 22), fără șovăire (Lc. 11, 8-9) și fără îndoială (Iac. 1, 5-6), cu stăruință (Lc. 18, 1-8; Rom. 12, 12) și după voia lui Dumnezeu (I In 5, 4).

Când ne rugăm și nu primim, înseamnă că *cerem rău* (Iac. 4, 3).

Sfinții părinți și dascălii Bisericii ne învață că rugăciunile se rostesc cu *atenție* la fiecare cuvânt, cu *smerenie* sinceră și cu *mintea în inimă*. Adorarea cere atenție deosebită și smerenie adâncă. Nu ne putem ruga atenți privind cu mândrie în sus sau la îmbrăcămintea vecinilor, ci smeriți, cu fruntea plecată, cu privirea concentrată înlăuntru și mai ales în genunchi. Atunci e simțită și rodnică, atunci e binefăcătoare rugăciunea.

Făcută cu căldură, rugăciunea se înalță spre cer ca tămâia din cădelnițe de aur (Apo. 5, 8; 8,4).

Sunt credincioși care se plâng că deși simțesc binefacerile rugăciunii și puterea ei împotriva ispitelor, totuși nu pot să fie totdeauna *atenți* la rugăcune. Aceștia li se recomandă *rugăciunea rostită cu întreruperi* sau pauze după fiecare cuvânt sau propoziție. De pildă zicem: Tatăl nostru (pauză și tăcere atentă), care ești în ceruri (pauză și tăcere), sfințească-se numele tău (tăcere și meditare),... și așa mai departe.

Altă cale pentru cultivarea atenției la rugăciune este *ingenuncherea*.

Cineva a făcut observația că în vremurile de astăzi numai regii și preoții mai *ingenunchează*. S'a rărit așa de mult numărul oamenilor care *ingenunchează*, încât multora li se pare o greutate, o adevărată rușine să-și mai plece genunchii. Îți trebuie un adevărat curaj, ca să înfrunți zămbetele și să birui prejudecățile mulțimii și să implinesti acest act religios de mâna întâi, care este *ingenuncherea*.

De ce trebuie să *ingenunchem*? Întâi de toate, pentru că *ingenuncherea* este o stare de pietate și de pocăință (care se face în genunchi); este un act de adorare și adorarea este suprema iubire, este dragostea cea mai presus de cunoștință (Efes. 3, 19). Cele mai adevărate și mai adânci sentimente religioase se trăesc în genunchi. Esența, puterea, frumusețea și bucuria religiei și a rugăciunii în genunchi se simțesc și se trăesc. Cine nu *ingenunchează* încă n'a ajuns la religiozitate și nu-și poate da seama cam ce-i religia și rugăciunea.

Cei mai religioși oameni sunt copiii (pentru că sunt cei mai nevinovați). Ei învață să se roage în genunchi. Mama așa-i învață, și este ceva *îngeresc* în acest învățământ, — aduceți-vă aminte de el, — dar este și o condiție de mântuire. Căci zice Mântuitorul: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi ca pruncii, *nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu*“ (Mt. 18, 3; 19, 14).

Ingenucherea mai este și o trebuință psihologică a firii noastre. Pomul nu aduce roade până ce nu-și scutură florile, nici omul până ce nu-și lapădă podoabele vanităților, fala, trufia.

Ingenucherea este înfrângerea vanității. Omul mândru este urâciunea lui Dumnezeu, pentru că este un om fals, un egoist, un rob al deșertăciunii; are în el ceva demonic. *Ingenucherea* este prăbușirea, moartea omului vechiu; ridicarea este o înviere. Fiecare om se ridică din genunchi oarecum schimbat; mai ușor, mai tare și mai bun, mai sincer, mai smerit și mai religios.

Ingenucherea este o practică sfântă, biblică și bisericească. O aflăm în toate religiile, dar mai ales în creștinism. Mântuitorul se roagă în genunchi în Ghetsimani (Mt. 26, 39; Lc. 22, 41); Sf. Ștefan *ingenunchează* când e ucis cu pietri (Fapte 7, 60). Sf. Petru (Fapte 9, 10) și Pavel (Fapte 20, 36; 21, 5; Ef. 3, 14), primii creștini (Fapte 2, 42; 13, 3; 14, 23) de asemenea se roagă în genunchi și de atunci și până astăzi *ingenuncherea* a rămas o practică religioasă sfântă, pentru cultivarea și manifestarea pietății, adorării, pocăinței, a smereniei și în genere a religiei.

Iată de ce se cuvine să *ingenunchem*.

Cum se *ingenunchează*? Cu amândoi genunchii. Aceasta este *ingenuncherea* întreagă și co-

rectă. Cea cu un genunchiu este și greșită și nefirească și obositoare (și neestetică).

Când trebuie să îngenunchem? Ar trebui totdeauna, când ne facem rugăciunile, sau cel puțin unele din ele. La rugăciunile publice de regulă se îngenunchează când se cetește Sf. Evanghelie sau se fac rugăciuni speciale, cum sunt cele dela Doxologii (Tedeum). Pentru noi este important să știm când trebuie să îngenunchem în biserică și mai ales la Sf. Liturghie:

1. Când se cetește Sf. Evanghelie — la orice slujbă — din respect față de cuvintele și învățăturile Mântuitorului; 2. La eșirea cu sf. daruri, după cântarea Heruvimilor; 3. La cântarea „Pe Tine Te laudăm“..., și 4. Unii mai îngenunchează și la chemarea: „Cu frica lui Dumnezeu... să vă apropiați“. (Măcar să îngenuncheze în fața Sf. Potir, dacă nu se cuminecă).

İngenuncherea cea mai însemnată este la: „Pe Tine Te laudăm“..., pentru că momentul acesta e „punctul culminant din Sf. Liturghie“, cel mai sfânt și mai înfricoșat din toate slujbele Bisericii.

Acum se întâmplă „prefacerea“, adică minunea, când jertfa pâinii și al vinului se prefacă în jertfa trupului și sângelui euharistic, în jertfa Mântuitorului de pe Golgota; este momentul tainic și cutremurător când Iisus Hristos își ascunde firea și ființa de Dumnezeu-Om, sub chipul pâinii și al vinului. În fața acestei minuni ce covârșește orice minte, suntem chemați să ne smerim, să ne îndoim *amândoi genunchii*, să ne plecăm capetele până la pământ și să ne rugăm cu toată ardoarea, cum se roagă preotul în altar: „Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule...“, sau rostind cel puțin rugăciunea tâlharului de pe cruce: „Pomeneste-mă, Doamne, întru împărăția Ta“!

Profetul Moise, pe când păștea oile pe muntele Horeb, vede un rug ce ardea și nu se mistuia. Apropiindu-se de el, aude un glas care-i grăește: „Moise! Moise!... Descalță-te de sandalele tale, fiindcă locul pe care stai, este pământ sfânt“ (Ieșirea 3, 1—5). Acelaș glas ceresc ne vorbește și nouă fiecăruia: Creștine, locul pe care stai, Biserica este locul sfânt, și altarul ei, Sfânta Sfințelor, este tronul Dumnezeirii. Descalță-te! Desbracă-te de tot răul și îngenunchează cu frică și cutremur în fața focului mistuitor de păcate ce ți se arată în Sf. Cuminecătură. İngenunchează în tăcere, cu credință și cu dragoste.

İngenuncherea este actul celei mai sincere și solemne seriozități, unul dintre cele mai bune mijloace de a cultiva atenția și de a simți bucuriile și binefacerile rugăciunii.

Un necredincios a întrebat pe un credincios; care se lăsase de injurături, de beții și de alte patimi rele;

— „Ce ai făcut de-ai biruit aceste rele?“

— „Am folosit genunchii,... răspunse omul. M'am rugat și mă rog necontenit lui Dumnezeu“.

Altă cale pentru cultivarea sentimentelor religioase și a atenției la rugăciune este *postul*. Cum să se facă și să se țină postul ne învață în V. T. profetul Isaia (cap. 58) și în N. T. Mântuitorul, prin cuvânt (Mt. 6, 16—18) și prin exemplu (Mt. 4, 2; Lc. 4, 2). Postul și rugăciunea birue durerile rele (Mc. 9, 29) și arată alipirea față de biserică (Lc. 2, 37). Prin post se smerește sufletul (Ps. 34, 13) și se înfrâng patimile trupului (I Cor. 7, 5). Postul este o poruncă a vremurilor de jale (Mt. 9, 15) și unul dintre cele mai bune mijloace de *igienă*, trupească și sufletească. Înălăturând ispitele și gândurile rele, postul pregătește în chipul cel mai potrivit sufletul spre rugăciune.

Iată trei mijloace practice pentru cultivarea atenției la rugăciune. Intrebuințate cu râvnă sfântă și cu iubire creștinească, ele nu numai că pregătesc duhul omului pentru rugăciune, dar și exprimă pe fața lui una dintre cele mai rare podoabe și mai frumoase virtuți religioase: *evlavia*, virtutea creștinilor buni, blânzi și smeriți cu inima (Mt. 11, 29; I Tim. 6, 11).

În biserică avem în genere două feluri de rugăciuni: cetite sau rostite și cântate. *Rugăciunile rostite* tind în chip firesc spre cântare. Cuvântul face sufletul să se miște, să vibreze, să cânte. Astfel rugăciunea devine muzică sfântă, trăire în atmosfera harului, putere care ne ridică într'un *cer nou* și *pământ nou*. Cântarea religioasă este viața rugăciunii și peste tot a cultului divin.

Cea mai scurtă și mai evanghelică *rugăciune cântată* este: *Doamne miluește-ne*. — rugăciunea care se cântă la toate slujbele Bisericii noastre sfinte și apostolice.

Sunt destui oameni care se întreabă nedumeriți: De ce atâția „Doamne miluește-ne“? De ce nu se face nicio slujbă fără mulți: Doamne miluește-ne? De ce?...?

Răspundem: Cine n'a ajuns la înțelesul simplu dar adânc al acestor două cuvinte, n'a înțeles încă creștinismul ortodox. Pentru că în aceste două cuvinte avem miezul credinței creștine; avem *religia și rugăciunea inimii*.

Cea mai mare taină a inimii e religia; cea mai mare putere a ei este rugăciunea.

„Doamne miluește-ne“ exprimă și rugăciunea și religia inimii iubitoare de Dumnezeu.

Când pe umeri și pe inimi apasă greutatea crucii, creștinii se întreabă: Doamne, la cine ne vom duce după ajutor, după mângăere și ușurare? Cine, va lua de pe umeri crucea și de pe inimă suferința? Unde este leacul mângăerii și limanul mântuirii?...?

La tine, Doamne, — ne șoptește conștiința.

La tine, Doamne, — ne învață Scriptura.

La tine, Doamne, — ne chiamă Biserica.

„Doamne miluește-ne“ este rugăciunea creștinului obidit; e cântarea sufletului doritor de libertate și de obârșie; e strigătul inimii însetate de cer și iubitoare de Dumnezeu. „Doamne“ e glas și cântec de adorare cucernică; „miluește-ne“ e cerere pioasă de ajutorare.

Cine înțelege și practică astfel rugăciunea, nu se mai miră și nu mai întreabă: de ce atâția „Doamne miluește-ne“, ci se roagă cu drag, cu plăcere, cu atenție, „cu mintea în inimă“, fie acasă în tăcerea camerei, fie în Biserica măririi lui Dumnezeu, încredințat că *Dumnezeu din cer aude*, căci nu se poate ca cel ce a făcut urechea să nu audă (Ps. 93, 9).

Mai credincioși în Dumnezeu și mai iubitori de bunuri cerești, să aducem și să vărsăm în fața sfintelor altare durerile, cererile, mulțumirile și lacrimile noastre, și cum s'au ascultat rugăciunile vameșilor, orbilor, leproșilor și ale altor păcătoși să fim siguri se vor asculta și ale noastre. Le va asculta sigur *Acela* cu care vorbim în rugăciune:

Tatăl nostru care este în ceruri...

Rugăciunea este o mare putere de nobilare, de întărire, de progres duhovnicesc și de mântuire (Iac. 5, 13—18).

„Rugați-vă neîncetat, mulțumiți pentru toate căci aceasta este voia lui Dumnezeu“ (I Tes. 5, 18; Col. 4, 2; I Petru 4, 7). Munciți și vă rugați, totdeauna pe buze și în inimă cu rugăciunea:

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluește-mă pe mine păcătosul.

Despre ce să predicăm?

În **Duminea 30-a după Rusalii**, la 29 Noemvrie 1942, să vorbim despre **poruncile și sfaturile evanghelice**.

Nelămurit și neliniștit asupra rostului și scopului ultim al vieții, un dregător foarte bogat a întrebat pe Iisus, ce să facă pentru a moșteni viața veșnică.

— Păzește poruncile... — i-a răspuns Mântuitorul. Ține cu sfințenie religia și legea morală, fii virtuos și o vei moșteni.

Încredințat că toate acestea le-a împlinit, mai așteaptă un răspuns. Inima dregătorului încă nu era împăcată cu faptele vieții lui, deși spunea că a păzit poruncile din tinerețe. Averea nu i-a dat mulțumirea de a trăi, din pricina că era lacom, sau poate că o adunase, ca cele mai multe averi, pe căi necinstite. Arginții îi ardeau pe suflet; îl dureau și-l nelinișteau. Ștind acestea, Mântuitorul îi grăește:

— „Încă una îți mai lipsește: Toate câte ai vinde-le și le împarte săracilor și vei avea comoară în cer și vino după mine“ (Lc. 18, 18—22).

Altădată Mântuitorul răspunde, la aceeași întrebare: „*De voești să fii desăvârșit*, mergi, vinde-ți averile și le împarte săracilor și vei avea comoară în cer, și luându-ți crucea, vino de urmează mie“ (Mt. 19, 16—22; Mc. 10, 17—22).

În aceste răspunsuri, Hristos Domnul vrea să aprindă lumină în sufletele noastre pentru a ne arăta mijloacele prin care ne putem asigura viața și fericirea veșnică: *poruncile și sfaturile evanghelice*.

Regula generală este că: oricine vrea să moștenească viața nemuritoare, trebuie să țină poruncile Vechiului și ale Noului Testament, cele *zece porunci* dumnezeiești, cele *nouă porunci* bisericiești, toate legile religiei și virtuțile moralei creștine. Acestea sunt obligatorii pentru toți oamenii care doresc nemurirea, viața veșnică.

Excepția dela regula de mai sus este: cine vrea să ducă un chip de viață desăvârșită, îngerească, acela să țină pe lângă porunci și sfaturile evanghelice. Acestea sunt *veturi*, făgăduințe pe care le face numai cine vrea.

Sunt în lume și viață lucruri care nu sunt rele în sine, ci devin rele prin întrebuințarea lor. Așa sunt: averea, pofta trupului, libertatea, ș. a. Ele pot să fie bune, dar și izvor de otrăvă pentru unii oameni.

Pentru cei care doresc să-și desăvârșească viața duhovnicească în trup, pentru toți care nu vreau să se lase amăgiți de ispitele averii, ale poftii cărnii și ale abuzului de libertate, precum și pentru toți ceice nu simțesc chemare pentru viața familiară, se deschide o cale excepțională de mântuire: calea sfaturilor evanghelice, care sunt:

Sărăcia de bună voie și luarea crucii (Mt. 8, 20; 19, 21; Mc. 10, 21; II Cor. 8, 9);

Supunerea sub jugul ascultării statornice și necondiționate prin *tăierea voiei* libere și urmarea lui Hristos (Mt. 26, 39—41; Lc. 9, 57—62; In 5, 30; Filip. 2, 8; Evrei 10,9) și

Fecioria sau păstrarea castității până la moarte (Mt. 19, 11—12; I Cor. 7, 25—30; Apoc. 14, 1—5).

Aceste sfaturi își află înfăptuirea în viața monahală, în *călugărie*.

Noi suntem chemați să urmăm regula, căci ea este a majorității, a mulțimii, a poporului; adică poruncile cuprinse toate în virtutea iubirii (Rom. 13, 9—10). Sfaturile evanghelice sunt ale celor chemați din pântecul maicii lor (Mt. 19, 11—12; 20, 16; 22, 14), ale călugărilor desinteresăți, ale asceților care trăesc din lăpădarea și jertfirea de sine, ale oamenilor duhovnicești (I Cor. 2, 14—15; 3, 1).

Noi toți ne arătăm creștini buni și dragostea față de Dumnezeu prin paza și urmarea poruncilor. Neascultarea poruncilor lui Dumnezeu a adus în lume păcatul și moartea, toate relele, toate durerile și suferințele. Călcarea poruncilor morale aduce și astăzi peste oameni valuri de nenorociri, unele mai dureroase decât altele, pe lângă neliniștea și musturarea conștiinței. Să luăm de pildă un om care mințește: câte minciuni trebuie să mai spună ca să-și susțină minciuna și la urmă rămâne tot mincinos. Adeverește astfel cuvântul că cine păzește toată legea și calcă o singură poruncă, s'a făcut vinovat de toate (Iac. 2, 10).

Ascultarea este din raiu, virtute de om bun, pace în conștiință și semn al iubirii lui Dumnezeu. De aceea ne a grăit Domnul, cu atâta drag:

„De mă iubiți, păziți poruncile mele“ (In 14,15; I In 5, 2-3).

Informațiuni

■ **Meditațiile religioase**, inaugurate de P. S. S. Părintele Episcop Andrei în postul Nașterii Domnului, anul aceste se vor ținea de către Părintele prof. Dr. Petru Deheleanu, în sala de expoziții dela Palatul Cultural, sub auspiciile „Frăției Ortodoxe Române“, în fiecare Sâmbătă la ora 17.

Subiectele sunt următoarele: 1. Desăvârșirea, 2. Iubirea, 3. Eroismul, 4. Munca și 5. Fericitatea.

■ **Conferințele catehetice** s'au ținut și anul acesta în toate protopopiatele Eparhiei, cu lecții practice și cu subiectul temei teoretice lucrată de către toți preoții: *Cum sprijinește autoritatea lui Dumnezeu autoritățile existente*: Biserica, Statul, părinții, dascălii, etc.

Conferința catehetică a preoților din protopopiatele Arad și Pecica s'a ținut în Arad, la școala primară Nr. 7 din piața Ștefan cel Mare, Joi în 19 Nov. 1942.

Lecția practică a ținut-o părintele Ioan Buțiu din Micalaca-Nouă.

După cuvântarea P. C. Prot. F. Codreanu în care Sfinția Sa a chemat preoțimea să fie la înălțimea chemării pastorale și catehetice pentru a nu fi de „sminteală“ în fața credincioșilor, a urmat cetirea temelor teoretice, lucrate de preoții Șiclovan-Rovine și Ardelean-Pecica.

La discuții au luat cuvântul mai mulți preoți, după care P. C. S. Părintele protopop a rezumat cele discutate, a fixat propunerile și a încheiat ședința cu apelul ca toți preoții să aplice în școală tema teoretică discutată, folosindu se în acest scop de cât mai multe exemple potrivite.

■ **Sfințire de biserică**. Duminică în 15 Noemvrie a. c. comuna Nădălbești a îmbrăcat haină de sărbătoare. Credincioșii au participat la sfințirea mult așteptată a bisericii lor.

Sfințirea s'a făcut de către P. C. Sa Păr. Ștefan Lungu, protopopul tractului Buteni, delegat de Prea Sfinția Sa Păr. Episcop Dr. Andrei Magi ru. La ceremonie au mai participat Cucernicii Părinți: Ioan Giurgiu din Buhani, Ioan Bădescu din Paulian, Vasile Marcu din Minead, Vasile Mihăilă din Neagra, Gheorghe Popovici din Ignești, Ioan Ageu asistent la Academia Teologică din Arad, Teodor Floruțiu din Slatina-de-Criș și Florian Coraș preotul din localitate. Fiind o zi frumoasă cu soare, au mai venit credincioși din toată valea-Deznei umplând până la refuz biserica.

După priceasnă Pr. Florian Coraș a ținut o scurtă cuvântare arătând truda depusă pentru terminarea bisericii, precum și numele donatorilor de ornate și obiecte de cult pentru sfânta biserică: Primăria, dna și dl Suciș și fiica Elena din Arad, dna vād. Livia Birea și fiii Marius și Octavian, dna Cornelia Stana tot din Arad, dna vād. Floarea Ardelean, dsoara Ecaterina Dascăl inv. pens. din localitate, dnele Viorica Coraș, Maria Munteanu, Ana Hălmăgeanu, dl Ioan Ardeleanu și credincioasele Bun Lena și Gaița Zinca. Păr. F. Coraș a mulțumit tuturor donatarilor și i-a asigurat că-i va pomeni în slubele religioase rugând pe Dumnezeu să le răsplătească creștinneasca lor faptă.

Au mai vorbit Părintele I. Bădescu arătând greul prin care a trecut până a pus temelial bisericii pe când era preot în Nădălbești și P. C. Păr. Ștefan Lungu reliefând importanța sfințirii bisericii pe care o vede lumea cât este de frumoasă.

f. c.

■ **Societatea de lectură** „Episcopul Grigorie“ a studenților dela Academia Teologică din localitate și-a ținut în ziua de 16 Nov. a. c. orele 17 și jum. prima ședință literară, în prezența PP. CC. Părinți Prof. Petru Bancea președintele onorific al Societății, Dr. I. V. Felea, Dr. P. Deheleanu și a membrilor societății.

Președintele Soc. de lectură dl Gheorghe Lipovan stud. an. IV, după cuvântul de deschidere, tratează subiectul: „Un ideal sublim: Preoția“, căutând să arate că: Preoția este cel mai sublim ideal, inegalabil cu vreun rang pământesc, pentru că nu vine dela oameni, ci însuș Dumnezeu a instituit-o ca taină. Preotul ideal este mai presus decât îngerii și arhanghelii, căci preoților li s'a dat ceiace acestora nu li s'a îngăduit (Sf. Ioan Gură de Aur).

Lucrarea a fost binevenită membrilor Societății care au urmărit expunerea dlui Președinte cu interes.

În continuarea programului, dl Pap Enea stud. an. II face prezentarea câtorva poezii ale poetului arădan Lucian Emandi stud. an. II, din volumul de poezii: „Pescarii de năluci“ ce încurând va apare de sub tipar.

Gh. Ș.